

Apărarea Națională

ORGAN SĂPTĂMĂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CRESTINE

Director:
Dr. DIONISIU BENEĂ
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Arad, strada Vicențiu Babeș No. 6.

Deviza noastră: „Hristos, Regele, Națiunea”.
„Vom lavi de opotrivă în Jidanul parazitar și în Românul necinstit și înstrăinat.”

Opera sub conducerea unui Comitet.
ABONAMENTUL PE UN AN:
Pentru plugari și muncitori — Lei 160
Pentru intelectuali — — — Lei 200
Pentru Inst. și fabrici — — — Lei 500

Vrem o lume nouă.

In învălmășala vieții noastre obștești răsar, ici, colo, semne noi, că e nevoie de prefaceri mari morale, cari să poată smulge din bolnăvicioasa nepăsare un neam cu viitor de aur, cu o chemare nobilă și sfântă: de a desmorți și a readuce la o viață nouă întreaga omenire.

Puteri nebănuite, credințe nălțătoare închise în adâncuri de suflete mari și îmbalsamate cu lacrimi milenare ne-a curățit și transformat ființa — sufletul națiunii — într'un „ce” înalt, cum pământul, ajutat de timp, transformă cărbunele cel negru în diamantul de preț. Credința în realizarea acestui viitor trebuie înplântată cu toată energia, în orișcare suflet din neamul românesc, trebuie nădrumată și năcrustată adânc, să poată da roade. Doi luceferi, calea de mult ne-o luminează. Și nu ne trebuie decât acea sforțare de a ne deschide ochii, dar mai suntem încă puțin adormiți... Când însă ne vom deștepta cu toții, cadrul înălțării noastre îl vom avea format; și ca o frumoasă mare de lumină, spintecând puterea aceluia ce ține în întunecime sufletele noastre, vom întrona domnia vieții sufletești, în spiritul lui Christ, pe ntregul pământ.

Marii noștri îndrumători și apostoli Al. C. Cuza și Dr. N. C. Paulescu trimiși ai Providenței, sunt făuritorii acestui drum nou, sunt chiar întruparea unor năzuinți plămuite secole de-arândul de poporul nostru, cari au cerut să fie traduse în fapte; pioneri ai lumii celei noi, spre care ne

chiamd insistent. Să-i ascultăm și să-i urmăm, grăbind sosirea vieții lui Iisus. L. A. N. C. cu Tineretul Ligii, cu Frățiile Creștine vor cuprinde încetul cu încetul, în sânul lor, pe toți filii cei buni ai acestor țări. Și concomitent se vor forma și alte noi subsecțiuni, purtând drept far: doctrina cuzistă. Mă gândesc la miile de tineri, vlăstare ale clasei în care ne-am pus nădejdea mântuirii, la vrednici studenți și titrați ai universităților noastre, cari în copilărie au purtat sumane și opinci, ajutând la munca pământului pe părinții lor. Ce puternică „frăție” și ce nobil rol ar putea forma! Ca un curent de regenerare a claselor de sus, copiii de țărani s'au ridicat, pe cărarea cărții, din sate la orașe, și nimeni ca dânsii nu ar putea înțelege nevoile durerea și dorințele țărănilor noastre; precum tot așa părinții, frații și prietenii lor din copilărie, în nimeni decât dânsii nu s'ar putea ncrede. Frații mei și tata, prietenii și rudele mele mă cunosc și cred în ce spun eu, precum eu la rândul-mi îl înțeleg și cred în durerile lor, fiindcă minciuna nu este între noi. Sinceritatea în vorbe, în gânduri, în fapte să fie căldura vieții noastre întregi. Cinstea în îndeplinirea datorinței noastre, dragostea de bine și de adevăr, de neam și de țară, de lege și de semeni să le cultivăm în suflete și inimi. Nu dorul de mărire, nu aur și palate să visăm, ci muncă cinstită și fără de preget la altarul sfintei datorii. Să nălturăm farseurile, perversii, minciinoșii, jidanii, franc-

masonii adepți ai satanei, cari au infectat întregul pământ, răspândind cu rânjet și murdărind totul cu înșelăciune, jaf delapidări, omoruri, excrocherii. Un iad a devenit pământul acesta. Fii ai lui Hristos deșteptați-vă! La muncă, la datorie! „Îndrăsniiți, eu am biruit lumea!” — zice Iisus. Și sguduitura morală nu va întârzia, se simte furtunoasă, dar purificatoare. Din nou se va cutremura pământul la răcnetele țării răpusă de Creștinătate prin glasul Mielului lui Dumnezeu.

Preoți cu crucea 'n frunte, pliniți-vă chemarea înscrisă 'n Evangheliul Urmașii lui Iuda ne calcă și în față ne frâng Sf. Cruce. Ridicați vălul celor pământești. Sunteți Trimisii Ceriului și în numele lui Dumnezeu, îndrăsniiți! Vrem o lume nouă.

București, 29 Aug. 1929.

DIMITRIE ONIȚĂ

La răscruce

La răscruce străjulește
Trist, Iisus bătut în cue;
Fruntea, blând l-o aurește
Soarele ce stă s'apue...

Nimeni nu l se închină,
L'au uitat de mult creștinii
Și în palida lumină
li încununează spinii...

Un pribeag, bătrân ca viața,
Iși mai plescă fruntea 'n jos
Și-și mai face-o cruce 'n față
Chinului lui Hristos l.

Violet.

Cine este vinovatul?

Dela un timp toate partidele politice se ceartă între ele și își aruncă unele, altora, invinuiri, că au lăsat casa țării goală.

Liberalii, averescanii și partidul țărănesc spun că bani nu sunt, din cauza că partidul dlui Maniu nu este vrednic de conducere, neștiind cum să cărmuiască; că stând zece ani în opoziție, adică neajungând la guvern, au făcut cheltuieli mari și acum caută să și le scoată. Mai zic că trebuindu-le bani și neavând, din această pricină au ridicat dările, au scumpit tutunul, au vândut chibriturile la străini și câte și mai câte.

Partidul național-țărănesc al dlui Maniu spune, că liberalii și averescanii sunt hoți și au furat casa țării și aceasta este cauza scumpirei a toate cele.

Noi nu o credem nici pe una și nici pe alta, sau tot așa de bine putem zice că o credem și pe una și pe alta fiindcă știm și vedem că românul tot plătește și nu se mai mântuește de dări.

Pentru aceasta am ruga să ne fie ascultat cuvântul nostru și anume: *dacă se știe cine este hoțul sau nepriceputul; dacă se știe de unde a furat; dacă se știe cum a furat, atunci cine e om de omenie și cinstit să îndrănească, să dea în judecată pe acei hoți și vinovați și să infunde pușcăria cu ei, căci acolo e locul hoților și nu în automobile și la conducerea țării.*

Cpt. G. Beleuță.

În atențiunea plugarilor!

Di Mihalache, ministru al agriculturii ne-a trimis și nouă spre publicare scrisorile de mai jos, cari, promite, să fie urmate de o serie întregă de alte scrisori, pe care noi le vom publica cu plăcere în întregime sau numai în parte ori estrase după cum vom avea loc și după însămnătatea lor.

Le publicăm, fiindcă suntem siguri că intențiunea dlui ministru I. Mihalache este bună și că îi zace la inimă înălțarea, bunăstarea și fericirea țăranelor române. Unele ziare îi fac reproșuri dlui ministru, că astfel de scrisori erau foarte binevenite și mai de vreme, în decursul celor 10 ani când dl Mihalache era în opoziție,

iar altele scriu că nu sfaturi le trebuie țărănilor ci ordine și mijloace materiale, credite eficiente, mașini agricole, semănțe, etc. ca să poată prospera. În parte au ziarele dreptate, dar numai în parte, fiindcă bunii noștri plugari după ce vor citi scrisorile, bazați de sigur pe intențiunea bună a dlui ministru de a le putea sta azi în ajutor, căci azi este ministru și astfel sperăm că are nu numai voință ci și putința de a le ajuta, ei plugarii se vor consfătuși și vor cere dela dl ministru în numele obștiilor și a cooperativelor agricole existente și nou înființându instrumentele și mijloacele necesare, ca să poată lucra și îngriji pământul așa precum dorește dl Mihalache și de sigur dorește și fiecare plugar luminat și locuitor cinstit din România-Mare.

Plugarul român are deci datorința să se lapede de lene și bețură să asculte și urmeze sfaturile bune ale dlui ministru, care la rândul său apoi are datorința să ajute pe sârmanul țăran sărac nu numai ca sfaturi ci și cu mijloacele necesare, și în prima linie cu scoaterea plugurilor din ghiarele jidanilor și a jidoviților, din ghiarele tuturor samsarilor ordnari, cari le sug și ultima vlagă căci numai în cazul acesta sfaturile date vor putea fi de folos, altfel nu ș'or ajunge decât numai în o foarte mică parte scopul și atunci ar putea zice cu drept cuvânt intelectualii că dl ministru Mihalache face demagogie, iar țărani-plugarii că vrea să-i îmbate cu apă rece și nu l-ar da credmânt ci s'ar îmbăta și pe mai departe cu țuca murdă și otrăvitoare a jidanilor.

Scrisoarea I către plugari.

Plugari — faceți ogoare!

Să-mi dați voie, frați plugari, ca din când în când să vă dau câte un sfat, de aici din fruntea Ministerului Agriculturii.

Fiindcă, tocmai de când sunt în capul acestui Minister îmi dau seama mai bine că degeaba am face legi bune pentru agricultură; degeaba am plătit lefuri la slujbași; degeaba am da subvenții pentru semințe și instrumente și vite și toate câte mai trebuie dacă, odată cu acestea, nu s'o lumina și mintea plugarului; ori ce ar face Guvernul, pentru plugarul nepriceput și leneș — tot una este. — Este ca și când ar ploua de sus, pe un pământ din care lipsește sămânța. Pe câtă vreme dacă la ajutorul de sus, se mai adaogă mintea și hărnicia plugarului, atunci rodul iese înalt.

IARĂȘ OFTANȚII.

Cine și-ar putea închipui vreodată, ca tigrii asiatici din țara vecină, cari până eri au împilat și sugrumat popoare, cari până eri ne-au socotit drept sclavi și ne-au tratat ca pe niște câini, ca pe niște vite; azi când sunt de soartă și de Dumnezeu prăvăliți din tronul barbarei stăpâniri, ređuși pe un teritoriu, din care o bună parte mai este tot al nostru, să nu mai răcnească și să nu mai urle în tot cuprinsul lumii, că sunt deposedați? S'ar putea închipui vre-o fiară, ce-a reușit s'apuce un copil pe care părintele abia a putut să-l smulgă dela dânsa, că nu va mai urla în urmă tot timpul după acea pradă, care i-a scăpat? La fel și grozii unguri nu pot să se împace, ca pământul țării acesteia, ce este de mil de ani al nostru, dar din care dânsii au stors — cu munca noastră — tot ce-a putut da, să nu le mai dea lor puțința să petreacă prin străinătate în lux și destrăbălări. Ori și de acum încolo tot ce câștigăm cu sudoarea noastră, să turnăm în punga pintenajilor magnați, grofi, baroni și conți dela Budapesta, cari tot mai cred încă a fi stăpânitori?

Până când vom mai tolera a fi mereu purtați de ei pe dina-ntea tuturor tribunalelor internaționale, cari nici măcar n'au dreptul să discute o chestiune ce privește numai gospodăria noastră internă? Până când această grotescă mârșevie, această sălbatică obrăznicie de a-și mai permite să ne înjosească?

Vom fi din nou părâți la Liga Națiunilor. Și dacă acest înalt for de judecată a neînțelegerilor dintre popoare (așa se zice) s'a pronunțat nu numai odată în această afacere și ungurii mai au nerușinarea s'o aducă în discuție, urmărind schimbarea hotarelor prin agitația continuă a lumii cu „problema optanților“, datorința noastră este de a arăta popoarelor lumii, că știm să fim la locul nostru și nu vom suferi mai mult să fim loviți în demnitatea noastră nicidecum și de nimeni. I-am privit ca pe niște semeni „europeni“ și'n dorul de pace le-am arătat mai mult decât bunăvoință — și poate din cauza asta s'au obrăznicit — dar dacă ei

au rămas tot asiatici, îi vom trata în consecință.

Avem boerii noștri, cari cot la cot cu noi muncesc în țara asta și nu-i despăgubim decât conform cu legea votată de Țară și cum s'ar putea crede, că pentru nepoții lui Tuhutum vom da contra-valoarea în aur, pe preț ridicat, a tot ce au stăpânit pe nedrept din avutul nostru? Cu tot ce vom putea agonisi timp de 50 ani, când abia putem să mai suportăm greul nostru propriu, în urma marelui războiu, ca niște învinși, nu învingători cum suntem, să umplem buzunarul acelora, cari până eri ziceau — și o zic și astăzi — că noi Românii nu merităm nici gloanțe, ci să fim cu toții spintecați cu săbii și cu topoare? Cu peste 130 milioane de Lei aur, cât reclamă ei, nu avem ce face, decât să-i dăm lor drept „bir“ sau „recunoștință“, că ne-au batjocorit sute de ani de-arândul și ca să poată râde de noi și acum, ponegrindu-ne în țările străine? Cum? Am pierdut oare simțul realității? Nu! Nu! Nicidecum! Nu dăm nimic! N'avem nimic de dat! Aceasta este și trebuie să fie răspunsul scurt și singur al tuturor Românilor de pretutindeni. „Nu tindem spre a altuia, dar din al nostru nu vom ceda nici o brazdă, nicidecum, față de nimeni și cu nici un preț...“ a spus dl Prim Ministru, sintetizând glasul unanim al neamului nostru.

Și nu numai atât. Ne amintim, că sunt încă și alte răfuești neisprăvite. Glasul de veacuri al românismului, nu peste mult se va face auzit de toți: noi Tisa vrem hotar! Și până când vom suferi de toleranță, lăsând din al nostru, în loc de optanți vom avea oftanți. Dar tigrul până se'mblânzește trebuie ținut în cușcă de fier, ori expediat în stepele pustii de unde a provenit.

Pentru unguri reforma noastră agrară nu-i decât un furt, fiindcă pământul este dat pe vecie celui ce-l muncește: țaranului. Să ia aminte! Căci dacă îndrăznesc să mai insulte poporul românesc, nu în apa Tisei, ca odinioară, ci în a Dunării îi vom deștepta. Să poștească numai și să mai desgroape ura milenară și atunci vor vedea!

Nu țările care au pământul cel mai bogat produc mai multe roade; și nici acelea unde ploaia cade mai regulat; ci acelea unde plugarii sunt mai luminați — cu învățătura mai bună, cu hărnicia mai mare, cu economie mai strânsă, cu cooperative mai bine organizate.

Căci pământului sărac, omul deștept i-a găsit leacul: îl îngrașă de nu se mai cunoaște c'a fost sărac.

Și lipsei de ploaie omul deștept sărăși i-a găsit leac: abate apa din săuri or găurește pământul și o face să răscănească din măruntaele lui.

Mai greu este să găsești leac nevădit, căci lumina nu se vără dintr'o dată în capul omului, ci trebuie să a-rișă și el după ea.

Cu, dacă, aș avea o putere n'as face altă lege decât una singură: să nu mai fie nici un plugar neluminat; să știe fiecare atâta cât știu cel mai luminat țaran de prin Danemarca, Olanda, Elveția.

Ce minune ar fi fără un pic de ploaie mai mult decât se îndură azi Dumnezeu să dea, rodul țării depe cele 12 milioane de hectare care se însămânțează anual ar putea spori cu vre'o 500 Kgr. la ha., adică cam vr'o 600.000 de vagoane pe an mai mult decât azi.

Pe jumătate dacă ar fi, știți ce ar însemna asta pentru țara noastră? Curat „viitor de aur“.

Iată ce așteaptă țara dela mintea plugarilor.

De aceea vom îndemna din toate părțile la luminare vom încuraja pe acel ce arată sete de învățatură și ne vom gândi cum să știm pe îndărătnici să se lumineze și ei căci îndărătnicia lor nu le păgubește numai lor, ci și Țării care a dat pământ ieftin și care face și azi jertfe pentru ei.

Începem acum cu cea dintâi scrisoare: folosul arăturilor de vară și toamnă.

Până când?

Mi-e sufletul plin de revoltă! Din menirea aceea sfântă, de a călăuzi pașii tinerelor vlăstare pe cărările drepte ale vieții, să ajungi să cerșești în totdeauna la revizorat o chitanță de leafă, care nu e gata niciodată la timp și căreia îi trebuiește luni de zile de așteptare, până ce să vină statele dela Inspectorat, — căci ele vin, ca 'n vremuri patriarhale, cu carul cu boi... și apoi să faci temenele diferitelor servicii ale Administrației financiare, până ce și-o vizează, pentru ca apoi să faci altă serie de ploconeli până ce poți să iei amărățli de bani, — mai totdeauna în monedă de... aluminiu, — ei bine, asta e chiar revoltător!

(Este de notat că nu la toate revizoratele se urmează această procedură!)

Căți dintre noi nu batem cu săptămânile drumul orașului și nu frecăm cu hainele noastre, — destul de roase de mizerie, — zidurile administrației și ghișeurile sale, pentru a căpăta veșnic pe același ton și cu același trântitură a ușei ghișeului în nas, cunoscutul refren: „nu sunt bani!“.

Curat lucru; noi funcționarii, în special învățătorii — suntem transformați în cei mai autentici cerșetori.

Trăim vremuri de mare criză financiară. Cunoaștem îndeajuns greutatea Statului și suntem bucuroși să facem orice jertfă pentru îndreptarea lui; dar când vedem că în dreapta și în stânga mișună mii de automobile publice, când funcționarii din alte categorii și-au primit lefurile și pe August, — bucurându-se de odihna câtorva zile la o stațiune balneară, — și că pentru toți sunt bani la timp, numai pentru noi nu, te cuprinde o legitimă revoltă și te întrebi: până când vom mai trăi zile de atâta umilință?

Respectându-se un drept câștigat prin lege, toți funcționarii își primesc leafa la 20 ale lunii în curs. La 16 August, întrebând dacă se poate achita salariul pe Iulie, mi s'a răspuns, că nu se achită la învățătorii decât chitanțele pe Aprilie, Mai și Iunie. Oare funcționarii ad-ției, militarii și alți funcționari, pe Aprilie și Mai își achită acum salariile? Nu! Ei așteaptă, desigur, să primească salariul pe August.

Cu ce să înălțurăm noi, nevoile existente? Cu ce să îndeplinim obligațiunile familiare? Cu ce să ne hrănim pe noi și copiii noștri?

Dar cei suferinzi, cu ce să ne tratăm boalele contractate în timpul școlii și din cauza lipsurilor de tot felul?

Pierim cu zile!

Nu ne isbim noi, oare, de destule greutateți, cu o leafă de mizerie? Mai trebuie să ne omoare și grija achitării ei?

Să nu se uite că cei ce suntem sortiți să desăvârșim sufletele mici și nevinovate ce ni-s încredințate, avem nevoie de liniște, de pace, de mulțumire sufletească.

Ori refrenul „nu-s bani“ ce ni se aruncă în nas, de multe ori în chip batjocoritor, mărturisim sincer, înmormântează în noi cele mai frumoase porniri...

Această umilință, la care pe nedrept suntem supuși, face să dispară din inimile noastre toate elanurile creatoare.

Dacă vă suntem o prea mare sarcină, domnilor conducători, și dacă socotiți că tinerele vlăstare nu mai au nevoie de îndrumările noastre, atunci lăsați-ne să ne întoarcem înapoi, de unde am plecat. Nouă nu ni-e rușine de nici o muncă. Căci slujba ce ne este dată s'o îndeplinim, în felul acesta n'o putem împlini... A trezi în alții o viață nouă, când tu însuși nu o ai, aceasta nu se poate. Pământul care e pământ, și tot ar recunoaște și el munca unor oameni, care sunt puși să desăvârșească suflete...

E dureros destul că chiar oameni, cari au primit din mâna dascălului prima lumină, pe cărarea vieții, tocmai ei ne contestă drepturile noastre, câștigate prin muncă și printr'o înaltă menire socială.

Nu vrem să mai fim cerșetorii! E umilitor pentru noi și e rușinos pentru Stat.

Și dv., domnilor dela Ad-ția financiară, ridicați-vă ochii când vi se prezintă o chitanță de învățător... Gândiți-vă că e unul din falanga celor ce v'a dat lumină... Vrem numai dreptul. Nimic mai mult. Altfel, nu mai putem munci. Răbdarea are și ea margini!

D. P. învățător.

Cine colindă țara, dela o margine la alta, pe vremea aceasta, cunoaște dintr'o dată gradul de luminare al plugarilor: după cum sunt arate ori nu miriștele. Banatul e tot fruntea! Și vechiul regat tot coada. Imi râdea inima de bucurie când am văzut graba cu care țararii bănățeni întorceau miriștea cu plugul. Nici nu ridicaseră snopii de orz și de grâu de pe loc, și plugul tăia brazde negre în lungul câmpului galben. Când a ajuns cu brazda pe linia snopilor a oprit plugul, a mutat snopii pe arătură și a mers înainte.

Așa-i bine să ari, de îndată ce ai secerat, cât e pământul umed, să bagi sub brazde și umezeala și paiul și buruiana.

Cu cât un colț de țară este cu lumea mai înapoiată, cu atât și arăturile miriștelor sunt mai întârziate.

— De ce nu s'a arat nimic în satul Dvs., D-le primar? întreb pe un Primar dintr'un sat oarecare.

— „Pentru că mai păstrăm miriștele de pășunat vitele“ Primarul avea dreptate „în felul lui“.

Dar o gospodărie înțeleaptă face socoteala: e mai mare folosul? ori e mai mare paguba?

Și pentru vite trebuie făcută socoteala lor: a întrebuința cât mai bine iolazul, — vom vedea altă dată cum — a semăna luțernă și câte altele.

În nici un caz, agricultura nu trebuie păgubită.

Și a nu întoarce miriștele e mare pagubă.

Pământul dă viață plantelor. Dar el dă viață din viața lui. Dacă viața lui e bogată, bogată este și recolta care țâsnește dintr'ânsul; dacă viața lui e săracă, ce vrei să dea?

Oamenii luminați și-au bătut deci capul să vadă: în ce stă isvorul de viață al pământului?

Și au văzut că stă în: lumină, aer și apă, adăogite la materiile lui lăun-

Funcționari străini la noi.

Un fapt de o extremă gravitate, care impune organelor competente o imediată și categorică soluționare este creșterea uluitoare a numărului funcționarilor străini în țara noastră.

În principiu în toate țările funcționarii sunt naționali numai la noi sunt străini.

În Transilvania numărul funcționarilor străini este foarte mare și mai ales în ultimul timp de când guvernul le dă privilegiul a crescut și mai mult: astăzi Românii nu mai pot obține funcții decât dacă fac politică milităntă, ori sunt protejați de corifeii zilei. Străinii însă ocupă toate posturile și cele care se întințiază și cele care devin vacante.

La C. F. R., la bănci, în toate felurile de industrii, în ramura transporturilor, la soc. comerciale, poșta la telegraf, telefon, la primărie, prefectură, sunt foarte mulți funcționari străini, Jidani și Unguri.

Să concretizez, cu un exemplu?

Postiți și mergeți și cercetați oriunde și veți vedea adevărul dureros al celor spuse.

E revoltător când stai și observi ce se petrece.

Și apoi d. e. și acum absolvenții școlilor de meserii, copii săraci și orfanți de război ieșiți cu certificatele de absolvire cu media 9.50, umblă dezolați în toate atelierele, prin toate orașele din Transilvania, să-și găsească un loc unde să poată plasa cunoștințele câpătate în școală, și pretutindeni sunt refuzați. Acești absolvenți români ai căror părinți au murit pentru a le asigura o țară nu găsesc de lucru, căci străinii sunt răsfățați și protejați!

Auzi numai pretutindeni — că țărani nu trebuie să învețe carte, să nu încurce orașele și pe orașeni, să stea la coarnele plugului. Aceasta însă duce la înstrăinarea orașelor care sunt pulsul tuturor mișcărilor, deci a vieții neamului.

Statul român are datoria sfântă de a se îngriji întru de nația română de fiii ei, dela care cere o sumedenie de sacrificii, până și acela ultim al sângelui, iar dacă nu o face intervenind la nevoie cu toată energia pe care i-o impune forța imperioasă a lucrurilor este clar că riscă de a pierde din însuși propriu-l prestigiu.

O eliminare a funcționarilor străini dela toate întreprinderile ar crea mul de locuri vacante, ce trebuie să fie ocupate numai de românii.

Dr. Elena Bratu
Cluj

Dr. Cornel Luțai.

este numele actualului președinte a comisiunii interimare a Municipiului Arad. Dl Dr Luțai în timpul scurt, decând este părintele orașului Arad, a devenit simpatic fiecărui locuitor prin munca serioasă, depusă pentru înfrumșetarea orașului, prin conducerea înțeleaptă a treburilor Municipiului și prin apărarea intereselor aceluia față de anumite firme și particulari.

Vor rămânea de pomină faptele dlui Dr Luțai, care dându-și seamă de felul cum trebuie să-și îndeplinească datoria în postul înalt încredințat lui, fiind secundat de vrednicii funcționari ai Aradului, a făcut în câteva luni de zile, mai mult decât s'a făcut de predecesorii lui în zece de ani. A făcut minuni. Iată de ce acest domn Dr Luțai este azi prețuit stimat și iubit de fiecare Arădan.

În urma muncii lui s'a schimbat foarte mult și spre bine aspectul orașului. Lui este a se mulțumi că azi avem mai multe străzi pardosite dintre cele părăginite de mai ieri, alaltăieri, pe care nici o circulație nu mai era posibilă din cauza norolului și a prafului, și de pe care bieții oameni începuseră să-și mute locuințele. Avem circulație de autobuse aproape pe toate străzile. Iar pe strada principală avem o grădină de flori și pomi în locul murdăriei de altă dată — numai dărâmurile morii jidanului Neumann

rânjesc încă și azi batjocuritor în fața publicului, spunând par'că obraznic: banul jidanului este totuși mai puternic..., la fel și magazinul de lemne a firmei izraelite „Patria“.

Avem parcuri curate, igienice și câte multe altele mai avem și vom mai avea sub părinteasca lui îngrijire!

Măsura mai de pe urmă aprobată la fel, da toată lumea, afară de câțiva jidanași interesați, este închiderea vechilor cinematografe ale particularilor și deschiderea altora noi, în regie proprie. Natural jidanii cari au încasat prea multe milioane din venitul cinematografelor avute, nu se pot împăca cu încetarea acelor venituri și astfel se vorbește că vor împiedeca orașul; ei bine să poțtească să o facă și o să vedem, se va găsi oare autoritate românească care să le dea lor dreptate, știut fiind că în viitor profitul câștigat din incasările făcute prin cinematografe, se va folosi întreg până la ultimul ban pentru scopuri publice nobile și nu va intra și pe mai departe în buzunarele unuia sau altui parazit, burtă verde și simplu geșetar.

Dl Dr Luțai președintele comisiunii interimare este rugat să continue opera începută spre folosul orașului și spre mândria și mulțumirea noastră a tuturor, care operă dorim să o poată desăvârși ca *Primar al Municipiului*.

Vorbe cu tâlc.

Dacă cerul nu'ți e'n suflet și din inimă l'ai șters, — Nu'l mai poți găsi, să'l cauți în întregul Univers, Iar acel ce'și pierde cerul, — pe-ale vieții lui poteci Nu mai e, sub vecinicie, decât un pierdut pe veci!

Ca o boltă e averea, pentru cel fără socoată: Cât de mic un șanț îi face, i-se scurge baltă toată!

Cu rare bucurii sau mil de dureri, Cu 'mbelșugări în trai sau fără pâine, — Spre moarte, „azi“ e-un pas mai mult ca „ieri“ Și pururi unul mai puțin ca „măine“... Vrem toți să strălucim, să fim bogăți; Gustăm mai mult amar decât dulceată; Ne sfâșiem ca niște lupi turboți Și-acestui vis urât îi zicem „viață“!.

În spre o colaborare a tuturor studenților Crișeni.

În numărul trecut al prezentului ziar colegul O. Lupaș a adus în discuție o chestie foarte importantă: federalizarea cercurilor studențești crișene. Ideia în sine e frumoasă și desigur merită toată atenția. Însă totuși — înainte de-a intra în fondul discuției — să-mi permită autorul articolului o mică observație: despre o federalizare a cercurilor stud. atât timp cât ele nu există, nu poate fi vorba. „Cercul studențesc arădan“ dela București, până în prezent, nu s'a produs cu nimic pozitiv, așa încât, de fapt, rămâne inexistent. Aradul nu are nici o grupare regională stud. și nici Oradea. Singură societatea național-culturală „Crișana“ din Cluj a grupat în jurul său studențimea pt. a răspândi pe văile Crișurilor cultura atât de necesară satelor noastre. Fără a face vr'un bilanț al activității acestei societăți nu pot trece fără a aminti că astăzi 41 de sate sunt înzestrate cu biblioteci din partea ei. Chiar numai în acest din urmă an s'au înființat cinci biblioteci pe când fondul s'a mărit până la suma de 31 de mii. Desigur cea mai mare parte din punctele pe care societatea le urmărește sunt foarte greu de adus la îndeplinire. Dacă antecesorii noștri au putut să realizeze o mai mare parte din frumosul program, aceasta se datorește și împrejurărilor favorabile de atunci. Situația însă astăzi s'a schimbat. Guvernele actuale nu mai sunt dispuse să pună studențimeț vagoane gratuite sau să le acorde o cătuși de mică reducere pt. propaganda național-culturală. În fața împrejurărilor schimbate trebuie să ne schimbăm și noi tactica. Pe de altă parte programul tot mai încărcat cu studii, în decursul anului nu ne mai permite o activitate extrauniversitară intensă fără o pierdere serioasă în examene. Deci de acord cu colegul O. Lupaș cred și eu cel mai potrivit timp pt. o propagandă națională vara și tot de acord cu d-sa cred necesar pt. aceasta o colaborare a tuturor studenților Crișeni.

Dealtfel de acest fapt din urmă conducătorii soc. „Crișana“ din

trice pe care le îmbogățim cu tot felul de îngrășăminte.

Cât mai multă lumină, cât mai mult aer — îi trebuie și pământului cași omului! Iar ca aceasta să pătrundă într'ânsul: trăgeți-l mai multe arături! Și începute cât mai îngrabă după seceriș.

Apoi: apă; trebuie păstrată apa din pământ — și trebuie prinsă și suptă apa din ploii. Nu este puțină umezeală pe care o lasă plantele care au umbrit pământul; cu cât pământul este mai mărunțit la față, cu atât se păstrează umezeala mai bine. Miriștele care se ară îndată după seceriș, se ară repede — și nici nu e mare muncă pentru vite, căci se ară cât mal la suprafață (ca un lat de mână). Cu cât se ară mai târziu, cu atât se muncesc mai greu, căci pământul pierde apa se usucă, se bătătoarește, se lnerbează, se înțelenește. Unde mai pui, că pământul arat este ca un burete care

prinde și sugă apa din ploii și o păstrează înăuntru.

Alt mare folos: stărpirea buruienilor, Buruienile care se coc și însămânțează cam odată cu grânele, acum sunt băgate sub brazdă cu semințe cu tot; buruienile se putrezesc și îngrășă nițel pământul, iar semințele lor încolțesc repede, așa că atunci când vine arătura de însămânțare, bălăriile proaspete răsărite sunt prăpădite de plug și rămâne pământul curat — luminat.

Și nu se stărpesc numai bălăriile ci și ouăle de gândaci, omizi și viermi și câte și mai câte gănganii care rod rădăcinile.

Însfârșit când vine arătura de toamnă pentru semănătură — pământul se lucrează repede și plăcut — iar sămânța îl umple curând de verdeața cea curată.

Nu uitați că se mai întâmplă câte o dată de întârzie larna până către sfârșitul lui Martie.

Și ați văzut anul acesta ce înseamnă

un porumb ori un ovăz semănat de vreme — cât de frumos a crescut! — iar cele semămate târziu, ce slabe au fost!

Un ogor de vară și de toamnă te scapă de încurcături, căci la nevoie e de ajuns să dai o grapă peste brazda degerată de ger și se mărunțește și risipește ca brânza, de scutești arătura de primăvară, măcar că ar fi fost mai bine s'o fi făcut și pe aceasta dacă era timp.

Nu mai întârziati deci frați plugari, că e spre paguba voastră: *iesiți la câmp și faceți ogoare!*

I. Mihalache,
Ministrul Agriculturii.

A doua scrisoare către plugari

de I. Mihalache

Plugari — semănați sămânța aleasă!

Sâmbătă, 31 August.

Începe de acum semănatul de toamnă! Și e bine să nu întârziati — ca să

dați timp rădăcinii să se lege zdravăn de pământ, să nu o prindă crudă gerul iernei. — Înghețul prăpădește mai repede semănătura proaspătă, decât pe cea crescută și înfrățită.

Veți arunca în cele 3 milioane de hectare de grân (cât se seamănă pe an, de obicei, în țara noastră), vre-o 60.000 de vagoane de sămânță.

Și alte vr'o 1800 vagoane de sămânță de orz de toamnă pe vre-o 110.000 hectare.

Noroc bun!

Dar și minte înțeleaptă!

Căci multă risipă — multă pagubă și multă trudă zadarnică aduce pentru plugar lipsa de înțelepciune — mai ales în momentul când asvârle sămânța în pământ.

Să vedem ce se întâmplă cu grâul — ca să vorbim numai de el acum, — dacă-l semănăm așa cum îl luăm din arie.

Mal întâiu risipiți pe degeaba vre-o 12.000 de vagoane (care costa bani),

UNIRE.

acest an și-au dat seama. Prin noile statute votate în ultima ședință plenară luând de model statutele „Cercului Academic Bănățian” au introdus *secțiunile*. Astfel că în viitor secțiuni de a soc. național-culturală „Crișana” se vor putea înființa în fiecare oraș în care există o Academie sau Facultate și sunt peste 20 studenți. Iată deci primul pas făcut în spre o colaborare unitară a tuturor studenților crișeni. Studenților teologi din Arad precum și celor din Oradea le stă în putință să ne dea concursul. Și-l așteptăm. Programul societății „Crișana” e prea frumos pt. a nu fi primit. În ce privește realizarea acestui program sunt chestiuni, pe cari le vom putea discuta numai după ce aceste secțiuni au luat naștere. Atunci va fi posibil și primul congres. Desigur autorul articolului din numărul trecut al acestui ziar, are idei foarte frumoase pt. aducerea la îndeplinire a frumosului nostru program. În bună parte le adopt și eu. Dar repet deocamdată nu le vom putea lua în discuție până ce studenții Arădani și Orădani nu ne vor veni în ajutor. Deci înainte de-a vorbi despre o federalizare a cercurilor stud. Crișene să pornim la înființarea acestor cercuri.

Victor Lăzărescu
vice-președintele soc. naț.-cult.
„Crișana”.

Datorințele Creștinești.

Sub titlul acesta, valorosul nostru prieten, d. Nicolae Popa, profesor din Cluj, scriitor distins și luptător al L. A. N. C. a publicat o foarte interesantă broșură de propagandă pentru popor, începând cu o „chemare la înfrățire” și lămurind pe înțelesul tuturor acțiunea distrugătoare a jidănilor, prin toate mijloacele, precum este desbinarea bisericii, politica, rătăcirea sectelor, cartelurile, socialismul, gazetăria. D. Profesor Nicolae Popa, arată în ce fel numai L. A. N. C. ne poate mântui de primejdie. Recomandăm cu căldură această scriere al cărei preț este minim, de numai 2 lei, și se găsește la administrația organului L. A. N. C. „Infrățirea Românească”, Cluj, strada Bob Nr. 7”.

Fiecare abonat este rugat, să ne câștige cel puțin un nou abonat.

numai prin faptul că semănăm cu mâna în loc să semănăm cu mașina. — Semănatul cu mașina economisește cam a cincea parte din sămânță. — Ea seamănă numai ce trebuie — nu îcides și colo rar, — și nu rămâne nimic pe deasupra neângropat, să usuce soarele sau să mănânce păsările. — Apoi mașina îl seamănă la aceeași adâncime de rasare tot odată. Soarele pătrunde mai lesne și pământul se coace mai repede, de nu cade așa ușor la vânt. Iar curățitul de pământ și de alte buruieni, se face cu multă înlesnire. Dar paguba cea mare nu vine din felul cum semănăm, ci din felul semănatului pe care o semănăm. Credeți d-voastre, că semănăm în 60.000 de vagoane de grâu, din cari lese firul bob la bob? Cel puțin 3000 vagoane sunt: neghină, mazărice, pălămidă și tot felul de buruieni, dacă sămânța se pune necurățită în pământ, pentru că la noi nu e răspândit obiceiul de a se da la vânturătoare și la triori sămânța — ci o seamănă Românul cu totul, așa cum a adunat-o din arie. Nu cresc oare destule bălări în țară fără să le semene nimeni? Mai trebuie

Pe cerul nostru românesc,
Negri nori se'ngrămădesc;
Dușmani lacomi ne pândesc:
Duhul rău al învrăjbirii,
Vântul pismei, vântul urli;
O grozavă vijelle
Zguduie din temelie
Scumpa noastră Românie.

Ca și vântul pustirii
Sufliă duhul neunirii,
Peste 'ntreaga Românie,
Duhul rău de dușmănie,
Zdrobind dragoste, iubire,
Tot ce duce la unire,
Tot ce duce la 'nchegare
Și la solidarizare.

Când privești. Inima-ți plânge,
Cum noi închegați prin sânge,
Frați cu toți, la un loc,
Uniți prin sable și foc,
Inchegați toți într'o țară,
Chiar noi s'o desfacem iară?
Prin învrăjbirii, ură, pizmă,
Prin o rușinoasă crimă?

Să fie astfel răsplătii
Un milion de frați jertfii?
Ar fi o nemernicie
Să pângărim cu urgie
Opera jertfelor sfinte
Și-ale lor scumpe morminte;
Pe capul nostru blăstăm rău,
Pedeapsă dela Dumnezeu!

Și frații cari au răposat,
Prin glasul sângelui vărsat
Pentru a țării unire.
Strigă din groapă „oprire”
„Oprire luptelor noastre,
Ce distrug jertfele noastre
Și ne zguduie 'n mormânt,
Ca un cutremur de pământ”.

Frați Români dați-vă seamă,
Cât suferă țara mamă,
Scumpa Românie Mare,
Azi în doliu și în jale,
Privind rău îndurerată,
Cu inima sfâșiată
Cum sunteți voi desbinați
Cum vă mâncați frați cu frați.

Trageți clopotele 'n dungă,
Glasul lor la toți s'ajungă
Ca furtuna s'o alunge,
Chemând țara la unire,
La pace și înfrățire,
La singura mântuire.
Atunci furtuna va peri
Și nu se va deslănțui.

Oprți vântul pustirii,
Haideți în „Grupa Unirii”!
Strângeți rândurile voastre,
Uniți cu puterile noastre,
Intr'o oaste de frație,
Din întreaga Românie;
Intr'o oaste de unire,
Azi singura mântuire.

Din tot poporul Românii
Să clădim zidul frăției,
De care să se izbească
Și tot praf să se zdrobească,
Uneltirile străine,
Cari lucră să ne dezbine
Făcând intrigi dușmănești
În trebile românești.

Atuncea vom fi o țară,
În lăuntru și 'n afară,
De noi înși-ne 'ntărită
De toți prietenii iubită,
De lume bine văzută,
De toți dușmanii temută;
O țară tare și bogată
De toată lumea respectată.
Colonel G. Fleșariu, Făgăraș

*Aurul de prin palate totdeanna vă orbește:
Voi vedeți ce au bogății; însă nu ce le lipsește!*

*Din comoara strânsă'n taină,
Fă săracului un dar,
Căci la cea din urmă haină,
N'avem nici un buzunar!*

*Nu e om fără durere, — fără frunză cum nu' l pom;
Dacă e vre-un om asemeni, — omu' acela nu e om!*

*Pentru pata de pe haină, — dee lupta ori și cine, —
N'o să poată niciodată înjosi un om de bine:
Soarelui îi zici tot „soare”, de și are pete'n sine!*

VASILE MILITARU

Rugăm achitați abonamentul!

și adunate și semănate pe urma plugului? Să le și muncim? Să ne murdărim cu ele, de buna noastră voie, marfa curată?

Să mergem mai departe cu socoteala. În cele 60.000 de vagoane de sămânță — așa cum ar ieși din arie la noi — sunt pe puțin alte 10.000 — 15.000 de vagoane de secară, de orz și de ovăș. Bună e și secara — dar de ce să o amesteci cu grăul? La obor se vinde grăul-grău, și secara-secară. Iar pe piețele străine, — așa ceva (amestecătură) nu se cumpără. De ce să ne batem jor de marfă?

Apoi mai sunt alte vre-o 1500 de vagoane de boabe de grâu cari nu încolțesc: ori că sunt seci, ori sunt sfărâmate! De ce să le aruncăm la vânt? De ce să nu le oprim ca să le măcinăm ori să hrănim animalele?

Și în sfârșit, ceace rămâne — *grău adevărat*, ce sol de grâu e? E neam bun? E de neam prost? Pentru că: „ce sămănăm, acela răsare”.

„Neam bun de oameni” — „Neam bun de vite” — așa e cu toate, așa e și cu sămânța de grâu: „neam bun” și „neam prost”.

60000 de vagoane de sămânță de grâu de neam prost, — pot da Țării într'un an bun, pe cele 3 milioane ha. cel mult 270.000 vagoane (cam 900 kgr. la ha).

Nu mai 45.000 de vagoane de sămânță de grâu de neam bun, pot da pe aceeași întindere, în același an, cu aceeași ploie, cu aceeași muncă, cu același plugari, aproape cu 100.000 de vagoane mai mult.

Și încă de ce calitate, și de ce preț! Eu am făcut socoteala numa' la grăul așa e și cu celelalte. Și mai ales cu orzul!

Nu este cereala mai plină de amestecături ca orzul românesc.

Mergea vorba acum câțiva ani că hamalii din portul Hamburg, n'au voit să descarce orzul românesc din vapoare pentru că îl înăbușia praful și murdăria cu cari era amestecat.

Eu nu cred — dar mă doare inima că se poate vorbi așa ceva de Țara mea.

Iată marea însemnătate a semințelor curate și din soluri alese! Singură, alegerea seminței, sporește producția cu 30%, și-l ridică prețul poate cu alte 20%. Deaceia în străinătate — este luptă și întrecere mare între învâțații agricol-

Confratele nostru „Svastica Banatului” scrie:

„D-l senator Agliceriu, publică în „Voința Banatului” un articol în care descrie năravul porcului sosit acasă dela turmă: Ni' l arată cum fuge înainte, ca să ajungă mai repede la vâlău, cum se pune cu picioarele deacurmezișul vâlăului, ca să împiedece la mâncat pe ceilalți frați ai săi și la urmă, când s'a săturat, cum răstoarnă vâlăul plin de lături.

Porcul sătul se culcă la locul lui și grohăiește satisfăcut, pe când ceilalți aleargă gâfâind de foame.

D-l Agliceriu, termină aceasta poveste cu următoarele rânduri:

Dacă gazdele bune ar îngriji ca mascurele hârbar, sau scroafa folticoasă să nu răstoarne troaca după-ce s'a săturat; ar ajunge cu prisosință hrană și pe seama purcelului rebegit.

Și dacă celce țin în mână sbiciul puterii, ar lovi câteodată cu pleasna peste urechile (Să nu fie cu supărare nici la sat, nici la oraș — căci așa merge cântecul bătă-l întunericul l...) celor ce-și vără nu numai capul ci și picioarele — larg în stânga și 'n dreapta — în „vâlău”, s'ar ajunge pânea de toate zilele pe seama tuturor.

Atâta lume este în țara asta frumoasă și bogată care nu cere mai mult dela înalta Stăpânire.

Aceasta însă, o cere.

Admirăm pe d-l Agliceriu pentru sinceritatea și curajul cu care a pus pe hârtie aceste rânduri prea adevărate. Și noi suntem de părerea domniei sale.

Țara așteaptă, ca „purcarul” guvernului, care ține în mână „sbiciul puterii”, să lovească fără cruțare în toți porcii, cari nu lasă pe semenii lor să se sature la „vâlău” comun.

Dr. Emil Colbazi

medic primar la spitalul de stat. Fost prim asistent la facultatea de medicină din Cluj. Consultează pentru boli de piele, păr și venerice:

Arad, Bulevardul Carol 67, între orele 2—5, 7—8 d. a.

S'a pierdut în 4 Sept. a. c. în trenul accelerat Arad-Timișoara care pleacă din Arad la 6:35 un ghlozdan de culoare roșie brună închisă, conținând multe acte oficiale, ustensile de călătorie, reviste etc.

Acela care mi le va aduce va primi un onorar frumos.

Dr. Cosma, Piața Catedralei Nr. 7. Arad

turti: cum să producă sămînța, de soiuri alese, care să dea: și mult și bun.

Dintr'o holdă de milioane de spice de grâu (luăm grăul ca pildă, dar așa se face cu toate plantele mai însemnate), se aleg numai câteva sute de spice: cele mai pline și cele mai frumoase. Fiecare spic se seamănă pe bucățica lui de pământ, alături de altă bucățică semănată cu un spic de rând (se zice „martor”), ca să se vadă deosebirea. La sfârșitul anului, se vede ce a ieșit din fiecare spic. Se opresc — din cele câteva sute de parcele, — numai câteva, cari au dat roade mai frumoase și cari au ținut pept mai bine la ger, la secetă la rugină, la cădere, la scuturare, apoi care au bobul mai bogat, mai greu, mai frumos. Pentru anul viitor se pun la semănat numai cele 3—4 parcele cari au ieșit din frunte. Se urmăresc și în anul al doilea și al treilea — până ce din toate rămâne una-două, cari se trage, fiecare din spicul de cel mai bun soi (linie). Aceste semințe se cheamă „selecționare”. Și selecționarea se urmărește pe fel și fel de căi și prin fel și fel de mijloace.

C. F. R.

Direcțiunea generală C. F. R. în dorința de a atrage în școlile medii speciale de mișcare elemente cu cultură mai superioară, acordă titrațiilor academici care vor intra în școală pe timpul duratei școlii și a practicii, o diurnă lunară de 3500 lei, iar bacalaureaților o diurnă de 2500 lei, spre deosebire de ceilalți cu titluri mai inferioare, care rămân cu diurne de 2000 lei.

Afară de aceste avantaje, căile ferate mai au intenția ca prin regulamentul legii și prin statutul personalului C. F. R. — care sunt în studiu — să acorde absolvenților școlilor de mișcare care vor poseda studiile arătate mai sus, condiții favorabile la numirea în funcție pentru a li se creia astfel o situație mai bună din punct de vedere al salarizării.

Pentru a da puțința de înscriere la școli, s'a prelungit până la 9 Septembrie termenul de înscriere pentru examenul de admitere, iar examenele vor începe la 16 Septembrie.

În intervalul de la 1—15 Septembrie, vor fi valabile permisele formular A, pentru funcționari c. f. r. și abonamentele de serviciu pentru cei cari au făcut preschimbarea.

Permanentele formulare B. C. și D. încetează de a mai fi valabile pe data de 1 Septembrie.

Dela această dată rămân valabile până la alte dispozițiuni numai permisele permanente următoare:

Ale miniștrilor actuali, ale subsecretarilor de stat actuali, ale funcționarilor S. M. R. și N. F. R. și ai căilor ferate particulare din țară, ale deputaților și senatorilor și permisele permanente ale miniștrilor plenipotențiarilor.

Carnetele func. de stat cu reducere de 50%, sunt valabile până la 30 Sept. a. c.

În rândurile funcționarilor publici al căror drept de a putea călători cu reducere de 50%, pe C. F. R. s'a prelungit provizoriu până la 30 Sept. precum și în ale invalizilor, văduvelor și orfanilor de război, cărora se zice că li se va anula reducerea de 75%, asigurată prin lege, domnește o vie agitație din cauza suprimării drepturilor lor.

Și cu drept cuvânt, fiindcă acelor nenorociți, cari dacă au fost cinstiți au trăit și până acum în mare mizerie, în loc să li se îmbunătățească soarta, multora dintre ei li se răpește puțința de existență, căci mulți dintre invalizi și văduve făceau comerț mic ambulănt cinstit și din acela trăiau, iar funcționarii — o bună parte — locuiau în satele din jurul orașelor unde își au câte o mică gospodărie etc. și în felul acesta își amărau mai ușor viața de pe o zi pe alta.

Cu data de 1 Octomvrie este vorba să intre în vigoare un nou tarif la C. F. R. adecă o majorare a tarifelor atât pentru călători cât și pentru mărfuri. Se sperază ca aceea majorare împreună cu suprimarea gratuităților să dea un plus de venit, care să acopere deficitele de până acum.

Măsura aceasta nouă — de altfel necesară — va apăsa iarăși greu asupra marelui public, fiindcă tarifele pe C. F. R. sunt și în prezent mai mari decât în alte țări. Și-i curios că se vorbește de astfel de măsuri tocmai acum când s'a constatat că încasările merg bine, sunt în creștere și mult superioare celor din anul trecut și că venitele nu numai că acoper cheltuielile dar va rămânea și un excedent.

În Cadrilater arde o pădure imensă de sute de hectare. Pădurea este a statului și focul s'a dovedit că a fost pus de bulgari. Ce mulțumitori știu să fie minoritarii noștri pentru multele favoruri pe cari i-le face guvernul!

Oare până când?

C. F. R. în Cernăuți.

În toate provinciile românești alipite cași în Moldova, aproape toți inginerii Căilor Ferate Române sunt Jidani.

Iată numele inginerilor dela inspecția L. (Intreținere), la C. F. R. în Cernăuți, cari sunt toți jidani, afară de un Român.

1. Inger Herman Edlestein, Inspector șef.
2. Inger Deutsch, subșef.
3. Inger Goldenberg, șef de secție
4. Inger Hornstein, șef de secție.
5. Inger Engler șef de secție.
6. Inger Roland.
7. Inger Mironciac (singurul Român, fără să aibă măcar conducerea unei secții).

Toți ceilalți funcționari dela întreținere sunt minoritari și nu se aude nici într'un birou decât jargonul (limba germană strlcată de jidani.)

De limba românească nici vorbă. Așa atâta, domnilor politicieni Liga contra Jidanilor. Vă puteți strânge mâna, domnilor șefi de partide, cari v-ați perindat până acum la cărma țării; fineți discursuri la serbările naționale, banchete și în parlament, că România înfloresce sub D-voastră!

Astfel de semințe selecționate, nu se răspândesc însă în comerț până când nu se face o nouă probă: în ce colțuri de țară le merge tot așa de bine, ca acolo unde s'au prăsit. Pentru că s'a făcut dovadă că sămânța bună în satul meu de munte, (unde am umezeală și adăpost) nu e tot așa de bună și în satul d-tale așezat în Bărăgan unde e vânt și secetă și ger.

Prin „câmpurile de experiență” — alți ani de zile, se urmărește: în ce colțuri de țară li primește fiecare soi de sămânță aleasă? — Și numai după aceea se dă la marea înmulțire ca să cumpere numai plugarii din acele părți.

Câte 10—15 ani în astfel de încercări.

Și producția e sporită numai prin calitatea seminței cu 30 la sută.

Astfel de încercări, de câțiva ani se fac și la noi — la Școlile înalte de agricultură, la câteva din fermele Statului și la 4 particulari (Soc. „Sămânța”, d-nii: Cipăianu, Konopi, Ștefan).

Acum Statul a pus dintr'un fond de 500 de milioane pe care li are a-

nume pentru sporirea producției agriculturii, vr'o 70 milioane lei pentru desăvârșirea acestor lucrări.

Apoi Statul a luat măsuri ca nici un bob din acea sămânță „selecționată” din aceste ferme să nu mai meargă la măcinat, ci să intre toată în pământ. S'a dat poruncă să fie dată la plugari, pe schimb cu d'lor: kgr. pe kgr. Diferența de preț o plătește Statul cu alte vr'o câteva zeci de milioane de lei.

Statul a mai luat măsura să cumpere mașini de curățit cerealele (curățitoare, trioare și vânturătoare).

Ele se dau la cooperative și Camerele agricole și se plătesc în 75 lei suta (25 lei la sută li plătește Statul) și încă pe datorie, în doi până la trei ani, cu dobânzi de nimic.

Vă spun acestea ca să vedeți ce jertfe face Statul. — Și încă e puțin. — Când va putea, va face mai multe — căci ele se răspâtesc din sporul de producție din care vine și Statului partea lui de venit.

Dar pentru ca ținta să fie atinsă se cere și ajutorul minții d-voastre, frați plugari.

Glume

— Cum se poate ca toaletele vestei mele să te ruineze?

— Da, moncher! De câteori nevasta ta are o rochie nouă, nevasta mea vrea să-și cumpere alta, și mai frumoasă și mai scumpă!

— Ai avut musafiri în zilele astea?

— Da. Dar în lipsa mea de acasă!

— Pe cine?

— Nu știu, că i-a primit nevasta!

Servitoarele.

— Ești mulțumită cu noua slujnică?

— Cred că o să-i plăcem cu vremea.

Sistem practic.

— Ghiță, spune stăpânului, iar te-au adunat după stradă aseară, beat mort! Ceeace mă miră, e de unde știe lumea unde stai, ca să te aducă acasă!

— Să vedeți conașule, eu nu es nicodată, fără o carte de vizită a dv. în buzunari!

Sunt scumpe ghetele!

— Faceți-vă milă și pomană de un biet olog, fără două picioare, care umblă în cărucior!

— Ești olog acum? Parcă erai ciung?

— Așa e, dar cu scumpețea asta a ghetelor nu-ți mai dă mâna să fi ciung!

Confrate amabil.

— Dragă, spune Poetescu unui confrate...

Ți-am citit de trei ori ultima poezie.

— Îți mulțumesc, ești foarte gentil.

— Azi am citit-o iar și tot n'am înțeles-o!

Soție grijulie.

Văduva Madăchescu se prezintă la un anteprenor de pompe funebre.

— Domnule, mâine îngrop pe Madăchescu. Vă rog să-mi dați un dric cu roate de cauciuc, fiindcă răposatul suferea mult de rinichi...

Logica.

— Elevul Ionescu, ia spune-mi: ce trebuie să faci ca să fi îngropat cu onorul militar?

— Trebuie să mori, domnule profesor!

Vremuri bune.

— Acum douăzeci de ani mă tundeam cu un sferț din banii pe cari li dau acum.

Acum dau de patru ori mai mult ca să-mi tund un sferț din părul de acum douăzeci de ani!

Al murit!

Bolnavul horcăe.

— A murit! spune doctorul.

— N'am murit, intervine bolnavul. Iar nevasta acestuia conchide:

— Ehi! Parcă o să știi tu mai bine ca domnul doctor!

Curiozitatea copilărească.

Micul Florice! întreabă pe tatăl său.

— Ia spune-mi taticule, cât sunt de mari ouăle de aeroplan?

Discuție casnică.

Nu faci nici cât o ceapă degerată, spune soția!

— Și când mă gândesc că tu nu ești de cât jumătatea mea, răspunde calm soțul!

Puterea obiceiului.

— Conașule a venit domnul doctor!

— Spune-i că sunt bolnav.

— Pe stradă.

— Cum te cheamă, picuile?

— Pădure!

— Și când o să fi mare tot așa o să-ți spue?

— Nu, atunci o să-mi spue codru!

Matache a auzit și el de o cărturăreasă, care face minuni cu prezicerea trecutului, a prezentului, viitorului, etc., spunând lucruri de o exactitate și intimitate în adevăr senzaționale.

Matache la ceașca de cafea, din care și-a băut obiceiuita giugirile după dejun, o împachetează și se duce cu ea la cărturăreasă.

Aceasta ia ceașca, o privește cu foarte multă atenție și concentrare și începe sibilic.

— Ferește-te de o femeie oacheșă, înaltă, cu ochii albaștri.

— Acum e prea târziu. Am luat-o de nevastă.

Gheorghică a eșit îmbrăcat într'un pardesiu nou, care face admirația prietenilor săi. Unul din ei îl oprește în stradă și îl întreabă:

— Unde ți-ai făcut pardesiu?

— La un croitor nou.

— Dă-mi te rog adresa lui.

— Ți-o dau, dar vezi, tu să nu i-o dai pe-a mea.

Un locuitor din Heiligenstadt (Thuringia) — cumpărând un crap mare, a avut surprinderea și bucuria să găsească în stomacul peștelui un inel de platina cu briliante în valoare de milioane.

Așa dar pescăria... rentează câte odată.

mazăricea, pământul; apoi: spărturile, secara și orzul și în sfârșit: alege pe mărime, bob cu bob, tot ce rămâne grâu curat.

De aceea, ascultați și înțelegeți: Când auziți de semințe de sol bun — alergați după ele!

Fermele au porunca să dea toată sămânța, începând cu plugarii întovărășiți în cooperative agricole, iar acolo unde deocamdată nu se poate altfel, se vor da și la plugarii în parte, începând cu cei cari își pregătesc mai cuminte pământul de semănat.

Cum nu avem însă, decât o sută de vagoane sămânță de sol ales de grâu (seminețe selecționate) și mai puțin de o sută de vagoane pentru orz (tot „selecționat”) nădejdea cea mare pentru anul acesta și alți câțiva, este să curățim sămânța cea mai bună care se găsește prin localitate, or în apropiere — or în părțile cu clima asemănătoare — și apoi să o sămănăm după ce am curățit-o.

Unde sunt curățitoare (la ferme) alergați acolo. Intr-un ceas e gata.

Dacă pe aproape nu sunt curățitoare, dați-o la trioare (cilindri). Trioarele asvâră d'oparte murdăria: pământ, petricele; d'altă parte: boabele pipernicite, burulenile mici, neghină,

mazăricea, pământul; apoi: spărturile, secara și orzul și în sfârșit: alege pe mărime, bob cu bob, tot ce rămâne grâu curat.

Acolo unde nu sunt trioare — dați sămânța măcar la vânturătoare. Pleava și semințele ușoare (burnieni, neghină) sunt alese deoparte — iar boabele grele de altă parte.

Să nu meargă în pământ decât bobul plin, greu și bine copt, care încolțește și care are în el hrană bogată, să poată hrăni colțul până când se lipește de pământ ca apoi să sugă hrana de aci.

Și saramurați sămânța înainte de a o semăna — cu piatră vânăta, ori cu prafori pe cari le găsiți la Camerele agricole.

Căci așa se ferește de boala tăciunelui și a mălurei, care se găsește și ea în sămânța ei lipită de sămânța grăului.

Nu uitați o clipă: ce sămânță acela culegeți — și că bălățile trebuie să stăpînească, iar nu semănate și muncite.

I. MIHALACHE
Ministrul agriculturii

Iată ce trebuie făcut.

E foarte greu de trăit... Toată lumea strigă tare, nu-s parole nu-s parole.... E vai și amar de zilele noastre Prin grele timpuri trecem.... Multe hoții se mai fac în țara asta.... Numai mi-tuind mai poți trăi astăzi.... Ne sugrumă străinii.... Cam acestea sunt de obicei vorbele cari le auzi cel mai des printre oameni. E o schelălăială ca'n iad. Câte odată, când citești foile, crezi că totul e pierdut. Numai degeaba se mai muncește. Țara merge de răpă.

De rău, nu zic eu că nu-i rău; dar oare noi numai să ne bocim și să ne vâcărăm avem de făcut? Când îți intră niște vete în cucuruzul din grădina apoi dacă vrei să nu ai pagubă, nu-i de ajuns să te uiți pe fereastră la ele să te bocești și să te tragi cu mâinile de cap; trebuie să le alungi. Noi ce facem? La noi fiecare face.... politică Mulți nici nu știu ce înseamnă vorba politică și ei fac politică. Toți pâlăvră-gesc, toți discută cu aprindere, dau din mâini, se sbat și spor.... ca'n palmă. De ce? Pentru că aproape toți se gândesc la interesul partidului, dar la interesul țării în general, nu. Fiecare se crede vrednic de a fi ministru sau cel puțin subsecretar de stat. Fiecare se crede că are dar dela Dzeu de a conduce lumea pe când el nu-și poate conduce nici gospodăria lui. Buruienile îi înăbușă cucuruzul, pâlămida prin grâu cât lumea, numai.... politicianul pâlăvrăgește!

Ei, dar țara trebuie salvată. „Viitor de aur țara noastră are și prevăd prin secolii a ei înălțare.“ Așa s'a spus. Dar cine s'o salveze și s'o înalțe? Unde-i omul? Dar eu nu de om mă ocup aici, ci de ceea ce ar trebui să facă acel om.

I. Isgonirea jidanilor din țara noastră Acest lucru trebuie făcut întâi și apoi celelalte. De ne vom scăpa de ei întâiu, apoi de celelalte lucruri ne des-cotorosim ușor.

De ne vom scăpa de ei, atunci n'o să aibă cine ne mai specula până la sânge, cum de ex. în comuna Lemniu-Someș Jidovul Ianovitz Vilmos dă la sătenii bani cu camătă de Lei 520 la sută pe an. De-ți dă 100 lei, trebuie să-i dai îndărăpt 620 lei.

Nu va mai fi cine să ne otrăvească cum frații Peretz din Cernăuți (Jidovi) au otrăvit vreo 70 de creștini și au dat 100.000 lei amendă și închisoare n'au făcut nici o secundă. Nu va avea cine ne mai îndemna la rele, ca de ex. să ne facem bolșevici, socialiști, să nu mai ascultăm de conducătorii noștri ș. a. Nu vom mai hrăni la patru milioane de Jidovi, cari ca niște trântori numai stau, mănâcă, se ngrașe speculează, trădează și necinslesc neamul nostru. Imi aduc aminte că la serbările unirei dela Alba-Iulia din 20 Mai a. c. o comună de „Moși de ai lancului“ cu vre-o 2—3000 de suflete — voinicii lui Maniu cu steaguri au mers sub conducerea unui jidan. În gară la A. J. la înțocare, jidanul pe un voinic de al lui Maniu, pentru că nu mergea mai repede, la injurat și i-a batjocorit de la făcut de tot răsul. Nu va mai avea apoi cine ne face să ne certăm pe chestia calendarului ș. a.

Unii Români zic: „Bine-ar fi, dar nu-i putem“. Se înțelege că nu-i putem isgoni dacă nu vrem. Chiar dacă vor mai rămânea, pe aceia să-i forțăm să pule mâna pe sapă și pe coasă și dacă vreau să trăiască, să-și câștige hrana cinstit, nu hoșind. Nu le place munca, atunci afară și cu aceia.

Unii mai spun, că dacă se duc Jidanii, se duc cu banii. Ei, asta-i asta!... Dar noi oare nu avem drept să-i luăm la întrebări, că de unde au ei atâtea milioane? Ce va fi strâns prin hoție, să li se ia, fără nici o vorbă. Să li-se lase numai ceea ce a strâns pe cale cinstită. Păgubașul când își găsește lucrul la hoț nu are drept să și-l ia înapoi?

II. Suprimarea alcoolului. Băutura să fie monopolul statului după cum e tutunul, sarea, chibriturile ș. a.

Rachiu să nu se mai bea de loc. Să se bea numai vin și bere, dar după ce s'a constatat că nu au otrăvuri.

Să nu se îmbete nimeni. Care-i prins beat să fie amendat cel puțin cu 2.3000 de lei și dat bine. Cărciumarului care i-a dat până s'a îmbătat, să i se dea amendă și mai mare ex. 20—30.000 lei, plus cele 25 de rânici. Numai așa se va putea face ceva bun în țara asta.

Dacă s'ar face așa, atunci nu s'ar mai cheltui câte 16—17 mil de milioane pe băutura într'un singur an. N'am mai vedea recruți respinși la recrutare câte 25% din cauza băurilor. N'ar mai muri câte 2—300 mii de copii într'un singur an. N'ar mai fi la 160.000 de cărciumi; nu s'ar face pe an 120.000 de vagoane de bucate în otravă; nu s'ar mai face atâtea omoruri și n'em avea atâtea tuberculoși. N'am avea apoi atâtea femei stricate și depravate cari să imprăștie sămânța bolilor lumești; n'ar fi tot mereu temnițele pline și bisericile goale, ci ar fi raiul pe pământ. N'am dreptate?

III. Guvernul să puie la dispoziția muncitorilor de pământ mașini de tot felul, cu care să lucre bine pământul. Să le mai deie apoi semințe bune de semănal, să-i silească să-și facă cooperative de producție și consum și.... cel mai principal lucru e să-i învețe și să-i silească să lucreze pământul bine, ca să-i rămână și omului pentru hrană și de vânzare. S'au luat dela boeri peste 6 milioane 800.000 de hectare și s'a dat la țărani. Țăranul însă trebuie făcut să înțeleagă, că după ce a luat pământul în stăpânire, are datoria — ori vrea, ori nu vrea — să-l lucre bine și să scoată cât mai mult. Vedem însă că lucrul este pe dos. Când era România mică și nu se făcuse exproprierea moșiilor mari, țara vindea anual grâu de calitate foarte bună cam de 700 de milioane lei aur; ceea ce ar face în bonii de azi cam 20 de miliarde. Acum cu toate că România e mare și nu mică, vedem că nu poate vinde nimic. Mai degrabă cumpărăm. Când sunt anii buni de avem și ceva de vândut nu-l cumpără nimeni, pentru că e numai goaze grâu nostru. Până nu se va face dar un credit agricol puternic de vre-o 15—20 de miliarde, de unde sătenii să împrumute bani mulți, cu camătă mică și pe timp lung până nu se vor forța oamenii prin legi aspre ca să muncească bine pământul până oamenii nu vor planta pomi și împăduri coastele, de greu nu vom scăpa.

IV. Intr'o țară sunt fel de fel de funcțiuni; altele mai mici altele mai importante, iar altele foarte importante.

Ei bine.... în toate funcțiile aproape, dar mai ales în cele mai importante, să fie numai Români. Străinul să nu se apropie acolo unde-i secretul vieții unui neam. Ați cîștit doar prin ziare cum în Basarabia s'a descoperit o mare organizație de spionaj, care a dat la Ruși planurile noastre de războiu. Cine a dat planurile? Apoi orice au fost, dar Români nu; chiar dacă s'au ascuns sub nume românesc. Știi apoi cum ne iubesc Rușii; ne-ar îneca într'o lingură de apă. Când armata apoi ni-i plină de ofițeri străini, mai ales jidani, ce ne facem noi într'un caz de războiu? Am dinainte un tablou cu niște ofițeri sanitari de rezervă. Ca să vedeți ce de străini sunt și mai ales jidovi, îi iau așa la rând: Ion E. Gheorghe, Stroescu I. Dumitru, Dumitriev S. Nicolai, Schwartz Ichezchiel, Rozentover Solomon, Fridmann Leic, Berdach Richard, Focs Enric, Svetenco A. Dimitrie, Szabo Zoltan, Veis Mendel, Goldenberg S. Smerel, Grimberg Ștrul, Godner I Gherș, Crasilseiuc Anatolie, Derenovschî G. Volf, Gramici Mark, Fenster Marte, Macht Sache Emanoil, Hârsu Mihail, Markbreiter Alexandru, Abageru L. Octavian, Abramovici Elias, Leibovici I. Marcel, Veintraub Alexandru (?), Biller Abraham, Vinter Adolf, Morgenstern, Herman, Sternberg Solomon, Iacobsohn Iosef, Bulău Constantin, Ghilvelberg Wolf, Bric Slioma, Feldman S. Iosif, ș. a. mulți ofițeri, cari răspund la nume ungurești, nemțești sau jidovești, dar nu românești. Fără să vrei te întreb: În ce țară suntem?

Ce ne facem noi într'un caz de războiu cu asemenea ofițeri? Când te sui în copac trebuie să grijești să nu te prinzi de crengi uscate și putrede, că te duci jos și nu te mai scoli.

V. O lege aspră — chiar moarte — pentru acei cari fură și mai ales cei cari fură avutul statului. Ca să vedeți câtă dreptate am că dacă nu sunt pedepse aspre, se fură de se svântă, e de ajuns că spun că într'un an s'au furat din avutul statului două miliarde. Cum oamenii de țară dau dare cam 7—800 Lei pe an, înseamnă că într'un an s'a furat din avutul statului, darea câtă au plătit-o 2,857.142 de săteni. Ei, n'ar trebui introdusă pedeapsa cu moartea? Guvernul ne cere și ne forțează să dăm dări multe, dar și noi avem dreptul să cerem ca să pedepsească aspru pe cei ce își întind laba la sudoarea țării.

Am eu drept sau nu? Știi dinainte că jidovii și jidoviții cari fură, vor striga în gura mare că n'am dreptate. După dânsii e mai cu dreptate ca să se iure darea dela aproape trei milioane de Români, într'un singur an.

VI. Țara să aibă o armată puternică, curățită de littele străine, echipată bine, organizată cum se cade, înarmată până în dinți cu puști, mitraliere, tunuri, automobile, tancuri, aeroplane, muniție ș. a.

Numai atunci vom putea impune în fața vecinilor dușmanii, cari se uită la noi ca pisica la șoarece. Ungurii se înarmează de zor și pe din față și pe din dos. S'au găsit mitraliere ascunse până și prin casele oamenilor. Germania — ceea la care s'au găsit arme ascunse până și în altarul unei biserici — o susține, Rusia la fel. După cum spun toate ziarele, Italia lui Musolini se înarmează neținând seamă de cei cari strigă cu gura pace și în mână au bombe și cuțite. Și apoi nu se spune oare: Si vis pacem, para bellum?

Dacă vrei pace, pregătește-te de războiu...

VII. Învățatul Juvenal a spus: Mens sana in corpore sano.... adică: Minte sănătoasă în corp sănătos. La noi însă nu prea se face așa. Vorbeam odată cu un medic și îmi spune că pe Valea Arieșului 80% din populație sunt bolnavi de diferite boli și mai ales de boli lumești. Iată dar, dacă vrem să avem oameni voinici și cu minte sănătoasă, trebuie să înființăm aproape în fiecare comună un dispensar unde bolnavii să fie grijiți gratis și forțat. Medicul apoi să fie Român și plătiți de stat și oameni cu dragoste de neamul românesc, nu de buzunarul lor.

Cheltuielile acelea se pot scoate apoi tot dela oameni, pe altă cale.

VIII. Să se scoată politica din școală și biserică. Cu această măsură, știu că pe mulți cari făcuseră din politică o „vacă de muls“ i-a atinge la coarda simțitoare. Cu atât mai mult se vede cangrena. Pe mine nu mă supără chiar așa de rău, că un Român prin politică a ajuns la o stare mai frumoasă, dar mă supără „urmările“ ce le are facerea unei astfel de politici. Ex. În corpul didactic, când e vorba de alegerea organelor de control, nu se ține seamă de meritele personale, ci de meritul de a fi din partidul care a ajuns la putere. Un om ce are pretenția de a fi mare și a conduce pe alții, trebuie să fie un nesecat izvor de energie și idealism. Să fie larg la suflet, nu larg la pungă. Dacă ținem seamă de vorba cea care spune: Cum e Turcul și pistolul, apoi un om mediocru, nu poate face decât mediocrități.

Din biserică la fel. Pe un preot ce face politică de partid, — mereu oamenii ce nu sunt de aceeaș părere — îl vorbesc de rău, îl injură, ba câte odată îl mai și bat.

Haina și derul preoțesc nu trebuie tăvălitate prin mocirla politică. La început „politica“ era un lucru cinstit, dar astăzi — cu formule a la Valda — a ajuns mocirlă.

Și apoi cum o să se mai ducă un

om să se spovedească la un preot cu care s'a bătut? Nu-i ceva ridicol?

IX. Să se facă și să se aplice o lege foarte aspră, pentru cei cari fac propagandă subversivă; cum ar fi de ex. contra bolșevismului, socialismului, adventismului, baptismului, inochentismului, milenismului. Care-l prinzi de ex. că vrea să ne fericească cu raiul bolșevic de peste Nistru, fă-l pachet, bagă-l în tun și aruncă-l la „Canaanul“ ce-l dorește.

Nu trebuie să ne uităm că strigă toți Jidovii și jidoviții din lume „libertate individuală“. Da, admit „libertate individuală“, să muncești cinstit și să fi cu respect față de țara care te hrănește și încălzește la sânul ei; dar nu să cauți să-mi duci țara de răpă, că atunci se slutește treaba și îmi întorc și eu cojocul pe dos. Dacă unul e jăcnit la minte și ar vrea să distrugă lumea (cum vrea de ex. Jidanii bolșevici), nu înseamnă ca noi — sub cuvânt ca să nu-i atacăm libertatea — să-l lăsăm să ne toace în cap. În cazul acesta și eu am drept la libertate individuală, ca să-l curăț de zile pe el.

X. La urmă, după ce vom fi făcut cele 9 puncte amintite mai sus, să se facă în popor o întinsă propagandă religioasă. Să se dea poporului biblia. Revistele de porcări Jidovești ca Par-don, Tiribomba, Pijamaua, Broasca, Ro-chița transparentă, Picante ș. a. mârșăventi să le distrugem noi pe ele, până a nu distrug ele sufletul tineretului nostru. Nimic hazliu să nu se publice până nu trece printr'o cenzură unde să fie și teze bisericesti. Să se facă și aplice legi aspre pentru acei cari injură Dumnezeu, cari vorbesc pornografii în public. Nimic josnic să nu fie permis. Lacăt pe gura mișeilor. Să ne cinstim biserica cu datinele ei, să ne cinstim preoții, să ne cinstim oamenii învățați, pe cei în vârstă, să ne cinstim portul și absolut tot ce-i bun și românesc. Noi Români; prin credință nestrămutată în Dumnezeu și păstrarea obiceiurilor strămoșești, ne-am susținut sute și mii de ani și am ajuns astăzi unii în România Mare. Am câștigat bătăliile, întâiu îngenunchiași în fața Sf. cruci și a icoanelor și apoi piept la piept cu dușmanii. Dușmanii noștri știu prea ble lucrul acesta și ca să ne poată distrage, ne atacă credința, prin batjocorirea bisericilor, a preoților, a cărților sfinte, ș. a.

Incheind mă gândesc la proverbele:

Mulți văd, pușini cunosc.

Mulți au cap, pușini gândesc.

Oare câți din cititori gândesc serios asupra celor scrise mai sus?

Sălcuia-Turda. Gh. Amanței.

Din Chier jud. Arad.

În vara anului trecut s'a renovat primăria din această comună, cu miș grele câțigate cu sudoarea plugarului român, dar spre fala conducătorilor comunei noastre a ajuns pe pereții cancelariei și culorile maghiare adică: roșu, verde și alb. E rușine că după o stăpânire de 10 ani și mai ales că într'o comună pur românească să vezi aceste culori cari irită pe orice bun român când intră în primărie. Cred că pe Dl. notar Burian Iózsef nu-l irită deloc văzându-și zilnic culorile iubite ale lui „Tisza Pista“. Este și mai curios că cutia poștală care împodobește coridorul primăriei cu ocazia renovărilor nu s'a văpsit, rămânând tot în cele trei culori ale poporului venit din Asia adică: roșu, alb și verde. În atențiunea autorităților!

Vom mai reveni!

Chierean.

Nici un ac dela jidan.

Pogrom în Palestina

Sute de jidani masacrați.

Purtarea obrasnică și crimele comise de jidani contra tuturor creștinilor, în mijlocul cărora trăiesc, au dus în repetite rânduri, la revolte generale și la câte-o jupială bună a „poporului ales”... Pe acești mizerabili, pe cel mai murdar și mai laș popor ce există pe lume l-au luat însă englezii — sub ocrotirea lor și le-a zis: Vă dăm tot sprijinul material și moral numai să vă duceți în Palestina, să aveți o țară a voastră să lucrați și să dați dovadă că sunteți popor de ordine. Poate englezii afară de unii conducători jidani de ai lor — nu șau dat bine seama de încercarea zadarnică ce o fac. În prima linie cum să trăiască în o țară numai jidani? Pe cine să înșale ei atunci? Ai cui sânge să-l sugă? Dar nici nu s'au prea grăbit jidanii, afară de așa zișii sioniști, un procent foarte mic, să se ocupe serios cu colonizarea Palestinei cu purăși de ailor. Și apoi nu știm de ce au ales tocmai locurile cele mai sfinte și de mai mare preț pentru creștini, să le murdărească cu cele mai hidoase fapte ale lui Dzeu!!! Au trăit ei jidani cândva pe acele ținuturi, vorbă să fie, dar pare-mi-se le-au părăsit în urma muștrării conștiinței lor, pe care așa se vede că pe timpul acela o aveau încă, fiindcă fiecare arbore, plantă și zidire le striga în față: voi sunteți ucigași ordinar care ați răstignit pe Iisus Hristos fiul lui Dzeu!!!

În zilele trecute s'a întâmplat însă că arabii n'au mai putut suferi ca jidani sub motiv că se roagă năntea unor ruine resturi din templul lui Solomon, să înjure și să blasteme zi de zi, pe toți creștinii, căci ce oare sunt rugăciunile lor decât cele mai grele blesteme la adresa creștinilor și astfel au hotărât să dărâme ruinele, din imediata apropiere a Sfântului Mormânt.

Dar jidani au început să strige „ghivalt” și să ceară sprijinul și intervenția tuturor poroșilor judeice din lume. Până a sosi însă ajutorul cerut arabii i-au luat la bătae și le-au făcut praf și pulbere câteva sate și orașe precum și partea jidovească din orașul Ierusalim și au măcelărit mai multe sute, după unele știri chiar peste 1500, de spurcați.

Intreagă populația creștină din Ierusalim și jur este de partea arabilor, căci vor să păzească sfîntenia locurilor, unde a trăit Mântuitorul.

Anglia s'a grăbit să apere pe jidani, a trimis armată regulată multă, care să sufocă orice mișcare a nădărilor popor arab, s'au produs ciocniri sângeroase și între arabi și armata engleză, care s'a purtat în mod criminal și mișlesc, demăi mai curând de niște călăi, dacă sunt adevărate comunicările ziarului „Daily Express”, care scrie: „... grupurile de arabi cari se adăposteau în satele din jurul Ierusalimului, au fost atacate de către trupele engleze cu automobile blindate. Câteva sute de arabi cari au încercat să fugă au fost împușcați

de aeroplane, cari sburau la înălțimi foarte mici cu puști mitraliere. Câmpul pe care Arabii au încercat să fugă are un aspect îngrozitor, fiind semănat cu cadavre de beduini. Este cea mai gravă ciocnire dintre arabi și trupele engleze...”

Noi suntem însă siguri că în Palestina nu va fi liniște până când jidani se vor purta față de arabi ca stăpâni și cuceritori și nu vor abzițe de încercarea diavolească de a pune mâna pe bogățiile Mării Moarte, care este proprietatea arabilor. De altfel este de prevăzut că se apropie vremea când toate pop arele vor începe pogrom în contra asupritorilor lor de nesuferit, contra scârboșilor de jidani; atunci se vor răzbuna toate crimele, căroro le-au pus cunună cele comise pe timpul bolșevismului în Ungaria și în prezent în Rusia.

Creștinismul va învinge!!!

Desido itig Reichenberg își ispășește păcatele.

În numerile precedente, am arătat o serie de nelegiuiri comise de jidovul Reichenberg, pe când era conducătorul depoului mare Arad.

Pagubele produse, prin furturile săvârșite cu materialele din magazia depoului, cu vânzarea motoarelor electrice și de benzină, cu lemne de foc, carbuni, ulei, petrol etc. etc., precum și cu abuzul ce l-a făcut cu lucrătorii depoului, întrebându-i la lucrări particulare, ating cifre uluitoare.

Jupânul însă, îmbrăcat în haină falsă de creștin, prin botezul ce l-a obținut dela Pr. Ardelean, nu s'a mulțumit numai cu jaful ce l-a făcut în averea statului, ci a căutat să batjocorească poporul român, spunând că „Așa merge la Români”.

Acum, Desido, odihnește și oasele întru Jehova, în locașul de veci al pungășilor, de pe malul Muresului și consolează-te cu ideea că: „Așa merge la Români”.

Dar ne întrebăm oare, ceilalți păcătoși, cari au lucrat alături cu blestematul de Jupân, de ce sunt încă liberi? Nu vede nimeni palatele, moștile și vilele cumpărate în grabă cu banul public, sau poate aceștia au mătuși în America și le trimit dolari?

Sperăm că în curând vom avea ocazia să anunțăm senzaționale arestări ale complicitilor jidovului Reichenberg, care în ziua de 5 Sept. a fost depus în arestul preventiv și confirmat azi în 6 Sept. — deocamdată — pe 15 zile.

Așa dară itig Reichenberg sau Reichenpitz cum îl mai zic unii, este pus la răcoare.

Adevărat că pe căldurile aceste transpiră, are ferbințeli și dorește o umbră răcoasă fiecare muritor creștin. Ne putem deci închipui ce călduri va fi avut jidanul Reichenberg de câteva luni încoace, decând durează cercetările contra lui pentru furturile ce le-a săvârșit ca fost șef de depou c. f. r. în Arad. Umbră răcoasă însă el n'a dorit-o, s'a temut de ea, și nu arare ori, când credea că totuși va avea parte de ea îl întreceau sudorii reci, fiindcă a fost muritor necreștin, a furat avutul statului român, bagseamă conform principiului lui batjocoritor, *prea adeseori repetat* „așa merge la Români”. Acum că l s'a înfundat, nu știu dacă îl va plăcea cummerge la Români.

Amintim încăodată că inginerul itig Reichenberg nu a furat singur, ci desigur că are mai mulți prieteni de principiu: „să furăm care cum putem” și între cel mic și între cel mare și sperăm să ajungă toți acolo unde se cuvine, unde trebuie să-și aibă locul: toți la pușcărie!!!

Noua reformă administrativă.

— Câteva reflexi —

de Tiberiu Lupu.

(urmare).

Noua lege ad-tivă subdivizează comuna în sate. E o dispoziție bună, care lipsia din vechea lege. La noi satul și nu comuna formează adevăratul „centru natural de populațiune”.

Satele sunt de 2 categorii: *sate mici* cu o populațiune până la 600 locuitori și *sate mari* cu o populațiune ce întrece acest număr de locuitori.

În satele mici organul deliberativ e: *adunarea sătească*. Ea e alcătuită din toți membrii comunei din sat, cari sunt capi de familie, au vârsta de cel puțin 25 ani, și se bucură de toate drepturile civile și politice. Adunarea sătească alege primarul și slujbașii sătești, votează bugetul și se îngrijește în general de gospodăria satului. E prezidată de primar.

Adunarea sătească nu cred să fie o inovație fericită. Ce hotărâri se vor putea lua în o adunare de — să zicem, — 200 de persoane, când până acum nici 9—10 consilieri nu se puteau înțelege bine? Legiuitorul însuși a observat acest lucru și deaceea a prevăzut, poate, ca și în satele mici adunarea sătească poate fi înlocuită cu un consiliu sătesc, la propunerea a lor 20 capi de familie. Dar chiar dacă se alege un consiliu sătesc, bugetul se supune și aprobării adunării sătești. Este o procedură greșită și cine cunoaște firea sătenilor știe de ce.

Primarul sătesc este ales în satele în cari funcționează o adunare sătească prin votul capilor de familie, iar în satele în cari funcționează un consiliu sătesc prin sufragiul universal. Odată cu alegerea primarului sătesc, adunarea sătească alege pe încasator și 2 delegați, cari să ajute pe primar în îndeplinirea însărcinărilor sale, precum și să-l înlocuiască în caz de lipsă, în ordinea vârstei. Alegerea se face pentru un period de 2 ani.

În satele mari (cu o populațiune peste 600 locuitori) consiliul comunal este organul deliberativ obligatoriu. Organele executive în satele mari sunt: primarul, ajutorul de primar, delegația consiliului sătesc și încasatorul sătesc. Primarul și ajutorul de primar sunt aleși pe un termen de 5 ani prin vot obștesc. Tot astfel și consiliul sătesc.

Art. 69 prevede, că satul sau comuna sunt solidar responsabile cu încasatorul față de fisc și de administrațiile locale superioare pentru gestiunea lui. E o dispoziție care va da multă bătaie de cap sătenilor noștri.

Incasatorul sătesc este numit de consiliu sătesc pentru 2 ani și numirea lui trebuie supusă ratificării (aprobării) prin votul obștesc al alegătorilor.

Și comunele sunt de 2 categorii: urbane și rurale. Comune urbane sunt acelea pe cari legea le declară de atare, iar rurale sunt acele centre de populațiune, cari

au cel puțin 10 000 locuitori. Cum astfel de centre sunt rari, legea prevede ca mai multe sate să se unească și să formeze o comună. În cazuri când, fie din cauza depărțării, nu este cu putință de a forma o comună cu acest număr de locuitori, fie că anumite sate se află într'o situație specială, dispunând de mijloace îndestulătoare pentru a fi în măsură de a satisface toate trebuințele unei administrațiuni comunale independente, se pot constitui comune rurale și cu un număr mai mic de locuitori, dintr'un singur sat sau din mai multe sate, pe temeiul hotărârii consiliului județan, aprobate de directoratul ministerial (art. 21).

Administrația comunelor rurale este încredințată unui consiliu comunal ca organ deliberativ și primarului comunal și delegației consiliului comunal ca organe executive.

Consiliul comunal rural în comunele formate din mai multe sate este alcătuit din consilierii aleși prin sufragiul universal, direct și secret, cu reprezentarea minorității și din toți primarii sătești din cuprinsul comunei. Tot la o mie de locuitori se alege 1 consilier. Pentru alegerea consiliului comunal, satele cari compun comuna rurală sunt grupate în circumscripții electorale și fiecare alege 3 consilieri. Numărul minim al membrilor din consiliu trebuie să fie de 6 consilieri. Și consiliul comunal se alege pe termen de 5 ani.

Consiliul comunal rural va alege primarul și delegația permanentă, va numi pe notar și va alege cassierul și slujbașii comunali, hotărând totodată și retribuția (plata) ce li se cuvine. El se întrunește odată pe lună și ori de câte ori autoritățile superioare ar crede necesar.

Delegația consiliului comunal este constituită din primarul comunal și 2 membri aleși de consiliu. La lucrările ei vor lua parte cu vot deliberativ și primarii sătești din cuprinsul comunei, în toate chestiunile, cari privesc satele lor.

În comunele rurale constituite dintr'un singur sat, consiliul se alege prin vot obștesc pe baza reprezentării proporționale (nu cu reprezentarea minorității ca la consiliul comunei formate din mai multe sate). La fel se alege și primarul, ajutorul de primar și cassierul comunal.

Numărul consilierilor este:

8 în sate cu o populație până la 1000 locuitori;

10 în cele cu până la 2000 locuitori;

12 în cele cu o populație până la 3000 locuitori;

14 în cele cu o populație până la 4000 locuitori;

16 în celelalte comune rurale formate dintr'un singur sat oricare ar fi numărul locuitorilor.

(Va urma)

Informațiuni.

CINEMA CENTRAL
Str. Russu Șirlianu.

7-8 Ave Maria

9-10 Fiica Șeicului

— **CINEMA ELIT** —
Pădurița Orașului.

**7-8 Cele trei neveste
ale d-nului Hell**

9-10 Ave Maria

Ziare din California anunță, că un oarecare Kimboll, multi millionar, a luat dispoziții testamentare ca în mormântul său, aproape de cap să l se instaleze un aparat de T. F. F. A lăsat și o însemnată sumă, a cărei rentă să servească timp de 99 ani pentru plata uzajului aparatului.

Kimboll a murit și moștenitorii săi respectându-l dorința, l-au pus în mormânt, cât mai aproape de cap, un aparat de ascultat telegrafia fără fir.

Așa că azi, bogatul defunct va putea să asculte ultimele noutăți de la bursa din New-York care-l interesau atât de mult, cât și de la alte burse din lume.

El va asculta deasemeni și bucăți de orhestră de la Metropolitan-Opera și de la Paris.

Deși în Palestina sunt pogromuri tinării jidanii din Călărași (Lăpușna) au aranjat o petrecere urmată de bai. Jidanii bătrâni le spuneau, și șadă frumos, che-i jale mari la Izrael, dar tinării fițingăi nu l-au ascultat, astfel s'a iscat ceartă și încăierare între jidanii bătrâni și cei tineri și dă-i și dă-i pișc, pleosc, căf, buf, arde-l, până abia a putut poliția să-l despartă. Dne dă, să fie un început bun.

Este interesant că tocmai acum când d-l Buroff Ministrul bulgar de externe a adus omagii tactului, înțelepciunii și experienței luminate a d-lui președinte de consiliu Manlu și se sperau relații mai cordiale între noi și bulgari, în Cadrilater s'au întâmplat reperițe atacuri din partea bandelor de comitagi, îmbrăcați în uniforme militare și puternic înarmați.

Bandele de comitagi au atacat, jefuit și bătut, schingiuit pe locuitorii din satele-colonii din apropierea graniței. S'a încins apoi lupte între bande și jandarmii noștri în urma cărora au fost câteva morți și mai mulți răniți. Iată o dovadă despre prețul cât se poate pune pe prietenia aparentă a vecinilor noștri.

În congresul învățătorilor din Ardeal ținut la Alba-Iulia în zilele de 28-30 August s'a hotărât unirea tuturor învățătorilor adevărați a „Asociației învățătorilor din Transilvania, Banat și Maramureș” cu „Asociația generală a Inv. din vechiul Regat Bucovina și Basarabia”.

Foarte frumos fapt de unire îndeplinit în zilele de azi de desunire. Această unire s'a decretat în sala istorică a Unirii de la Alba-Iulia. Exemplu fraților celor mulți cari se urăsc și hulesc.

Când va fi răchita pom,
Atunci va fi jidanu om.

Incepând cu No. prezent,
ziarul nostru va apărea iarăș regulat, săptămânal.

Administrația ziarului.

Domnilor abonați!

Vă rugăm, să faceți bine să ne trimiteți chiar cu reînnoirea costului abonamentului, că luptăm cu greutate materiale foarte mari.

Gândiți-Vă că nu-i lucru nici frumos, nici cinstit să cetiți un ziar ani de-a rândul și să nu achitați abonamentul.

Toți restanțierii din anii trecuți vor fi predați avocatului pentru înprocesare.

Administrația ziarului.

În Ungaria vor rămâne închise peste 100 școli primare în comunele rurale din lipsa de elevi, ceea ce se explică cu scăderea populației la sate.

La noi încep să se împuțineze elevii români de liceu așa că mâine poimâne ne vom trezi cu liceele pline numai de minoritari iar dacă li se vor da tuturor liceelor minoritare drept de publicitate, vom rămâne cu liceele goale.

În Austria s'au descoperit pe bordul unor vapoare, care fac cursa pe Dunăre automobile blindate și mai multe lăzi cu nenumărate cartușe, care aveau destinația Budapesta. Lăzile erau predate că ar avea conținut de sticlărie. Se fac cercetări de uade provine acest armament.

Pe semne Ungaria se va fi apucat iară de fabricarea bancnotelor țării străine, fiindcă din sărăcia ei nu credem să se ajungă pe tot felul de lucruri inutile ca: propagandă, spioni, armament etc...

Sărmanii vecini! zău fi compătimim și ne întrebăm: oare când le va veni minteal!

În Bulgaria s'au găsit cantități considerabile de arme și muniții clandestine, ascunse. Cine știe dacă li s'ar fi dat vre-odată de urmă de nu se producea o explozie puternică într'unul dintre depozitele secrete.

Studentii Universitari din Siciu, loști Cercetați a Cohortei „Vultur”

aranjează pe ziua de 8 Sept. (Sf. Maria mică), seara la orele 9 în sala Casinei din Chișineu-Criș, o

— Șezătoare Culturală —

în onoarea: D-lui Dr. George Frâncu, medic univ. cu ocazia împlinirii celor 25 ani de muncă neobosită sanitară.

Venitul este destinat fondului Dr. Frâncu pentru ridicarea unui monument, Eroilor căzuți în război, din com. „Orăniceri”.

Comitetul aranjator:

Dr. A. Popovicia, medic; Dr. L. Alimorean, medic; Stan Aurel, notar Socodor; Dragoș D. notar Nădab; Codrean D. stud. drept; Iacudean F. stud. med.-vet.; Faur I. stud. acad. teolog.; Codrean T. student, etc.

Program:

1. Dr. BACI AL NOSTRU

Jucată de d-șoarele și d-nii:

Doinița Goldiș, Nelu Codrean, Mircea Antonescu, Teodoraș Codrean și Micu Turic.

2. JEPPE DELA MUNTE

comedie în 5 acte. și

3. „PE URMĂ NOI”

După șezătoare dans.

MARCU BOTA
PRĂVĂLIE DE GHEBE, PĂLĂRII ȘI
ARAD, BUL. REG. FERDINAND 27

Pantofi pt. dame de la Lei 400	
„ „ bărbați „ „ 400	
„ „ copii „ „ 100	
Ghete pt. bărbați „ „ 500	

PĂLĂRII IEFINE
se află la

„MISS”-ELE ÎN ARAD.

Adecă văzurăm și nebulile sau pe nebulile acestea. Două fete ca toate celelalte, de cât care sunt și în Arad multe, cu mult mai frumoase. O vieneză blondă, care ar fi cea mai frumoasă femeie din lume „Miss universe” — și o româncă brunetă care ar fi a doua frumoasă de pe orizont, — „Miss România”. Așa a constatat un juriu în America, unde s'au adunat toate frumusețile alese din toate țările.

Este de notat însă că la concursurile aranjate nu s'a prezentat decât o parte a fetelor și poate în multe locuri nu cele mai frumoase, iată deci că „miss” urile alese au fost — putem zice — cele mai frumoase numai dintre fetele care au luat parte la concurs.

De astfel, dacă le-ai lua în serios, ar trebui să zici că ceea ce se face este o batjocură la adresa femeilor în adevăr frumoase și cu trupul și cu sufletul, dar când se știe că tot concursul de frumusețe patronat în unele țări de ministrii de interne, este un mijloc ordinar în mâna unor samsari jidani de a încasa, a stoarce parale din punga celor naivi sau a celor perversi-puturoși, le arunci un zimbet disprețuitor și condamni autoritățile, cari se fac de râsul lumii alături de niște femei, care se lasă să fie purtate și arătate de geșetari ordinari ca niște paiațe ici și colo, lumii curioase, încasând și ele Missurile în felul acesta sume frumusele!

A dracului meserie și aceasta. Cam seamănă cu a acelor, care se imbie la colț de stradă pentru 20 Lei!

Proverbe despre femei

Chinezul: Limba femeii, e o sabie care nu ruginește niciodată.

Arabul: E mai bine să ai două soții decât una, că se vor certa între ele și te vor lăsa în pace.

Ungarul: Femeea e bună, numai când o bați.

Francezul: Acela care își bate soția, face o prostie tot așa de mare, ca și acela, care bate un sac cu făină, căci se spulberă tot ce este bun și rămân numai tărațele.

Germanul: Femeea e ca și soba își are locul acasă.

Spaniolul: Femeea e căminul, bărbatul e focul; iar dracul ține loc de foale.

Rusul: Soacra ca și șunca: e bună numai rece.

Românul: Femeea nebătuță este ca moara neferecată.

Șarpele... leac împotriva paraliziei

Se știe că o emoție — frică, bucurie — puternică provoacă, în unele cazuri, paralizia înțepenire. Dar tot grație unei emoții survenite pe neașteptate, te poți uneori vindeca de ea. Relatăm ca o exemplificare și cazul de mai jos recent întâmplat la Guayaquil, în statul Ecuador în America:

Un șarpe, lung de vre-o 3 metri, s'a strecurat într-o seară, pe o fereastră în salonul paralizicilor dintr'un spital din orașul amintit mai sus. Ingroziiți de reptila uriașă care se plimba amenințătoare printre paturile bolnavilor, cei mai mulți fiind șchiopi, unii din ei asemeni paralizicului vindecat de Haus, au uitat de boală și-au sărit sprinteni pe ferestre în grădina spitalului.

Unul din paralizici, care era paralizat de doi ani, a trebuit să se urce pe perete o distanță de 2 metri spre a putea ajunge la fereastră.

ROMÂNII!
Comandați tot felul de mobile:
frumoase, solide și eficiente numai dela

GHEORGHE BARNA
ATELIER DE TAMPLARIE
ARAD, STR. OITUZ 129

Locuința Piața Catedralei Nr. 9
Liferează mobile în oricare
parte a țării!

No. 82 | 929

Aviz.

Se aduce la cunoștință că înscrierile la școala medie de meserii C. F. R. ce funcționează pe lângă Depoul Mare C. F. R. Arad se fac până la data de 25 Septembrie 1929 iar la data de 28 Septembrie a. c. ora 8 vor începe examenele de admitere. Cel înscriși se vor prezenta cu actele în regulă la Depoul Mare C. F. R. Arad.

Direcțunea Școlael.

PRIMĂRIA.

comunei Aradul-nou.
No. 2042 | 929.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că primăria Aradul-nou în ziua de 1 Octombrie 1929 ora 10 a. m. ține licitație publică pentru petruirea străzii principale cu peatră de codru.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu L. C. P. și se va putea concura numai cu oferte închise.

Ofertanții vor depune un vadiu de 10 % din valoarea ofertului. Condițiunile, devizul și caetul de sarcini se poate vedea zilnic în biroul notarial în oarele oficioase.

Aradul-nou, la 26 August 1929.

Primăria.

PRIMĂRIA.

comunei Aradul-nou.
No. 2043. | 929

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că primăria comunei Aradul-nou în ziua de 1 Octombrie 1929 ora 10 a. m. ține licitație publică pentru edificarea unei fântăni arteziene.

La licitație se poate concura numai cu oferte închise și sigilate.

Ofertanții vor depune o garanție de 10 % după valoarea ofertului.

Condițiunile, planul și devizul se pot vedea în biroul notarial în fie care zi în oarele oficioase. Licitațiunea se ține în conf. cu L. C. P.

Aradul-nou, la 21 August 1929.

Primăria.

Rugăm cetiți, răspândiți și abonați ziarul adevărat național-creștin „Apararea Națională”!